

Gin

CARICATURISTA

Jordi Ginés Soteras és Gin per als amics i l'Abuelo per als col·legues. Amb els desconeguts es mostra extremadament amable, però és un corcó provocador per als qui s'estima. Només la certesa del respecte més profund li permet el luxe d'un sentit de l'humor tan cruel en la forma i tan blanc en el fons. Té la venerabilitat que donen els cabells blancs, la veu reposada i força dècades entre llàpissos i pinzells que desperten l'admiració professional dels que l'envolten. Avui és un dels propietaris d'El Jueves i, segurament, el millor caricaturista del país. El trobem nedant entre aquarel·les. Posa cara de naufrag.

—Es que el Fer m'ha encarregat aquesta portada per a l'extra d'estiu. Jo ja no estic per aquests trotes. Però com que ell porta El Jueves...

—Però ets l'amo...

—No, l'amo de debò és ell, el director. I a més té una mala jeia si no compleixes... et fot unes bronques... vas de corcoll tot el dia.

Gin està donant color a la cara d'uns reis d'Espanya que, davant la crisi econòmica, passen l'estiu en un patí de platja, en lloc del iot habitual. Mentre pinta en el minúscul espai lliure que queda en una taula plena de papers i retalls de revistes, no para de fumar i fa algun glop de whisky amb gel.

—Sí, aquest és el meu ambient i, a més, així, com em veus, amb tot el desordre del món. Cada tres mesos haig de començar a llençar coses. I no miro el que llenço; si no, no llençaria res. Sóc desordenat... Brut no, desordenat. Ja se sap, en una taula on es treballa, sempre hi ha desordre.

—Què hi fa, aquí al darrere, aquesta bata escolar?

—Aquesta bata és de l'estand que El Jueves va muntar en el Saló del Còmic. Vam fer un col·legi dels de creu i pupitres antics... el Jotaie (José Luís Martín) es va disfressar de mossèn i tots anàvem amb la bateta. La guardo aquí, com un record.

—Aquí tots sou una mica nens.

—Totalment, si no, no faríem el que fem. Si això fos una empresa i el director fos un Mario Conde, aniríem tots amb corbateta, treballaríem potser una mica més... però no hi posaríem la il·lusió que hi posem.

—Ni, segurament, sortirien els acudits que surten.

—No, no. Cal estar distès. Per això, de tant en tant fotem un toc de màquina (un millón que tenen al distribuïdor) i vas i dius: Maestrito (Fer) no m'emprenyis més, i fots un crit i tornes a la barraqueta a treballar... tot amb molta bona fe i rient sempre, perquè som uns bons amics.

—Aquí tothom té un sobrenom. Fer és el 'Maestrito', tu ets el 'Abuelo'... Com la portes aquesta vellesa?

—Això d'Abuelo m'ho va dir el Jotaie, quan jo era el més vell del grup d'El Jueves, tot i que encara podia passar per un madur interessant. Però el Jotaie és el Sambudio, perquè té unes mans grandioses, com aquell porter del Barça que es deia Sambudio Velasco. I el Jotaie té unes mans immenses, i cosa que toca, cosa que trenca. I això que és finet i delicat quan fa els dibuixets. Però tot ho trenca.

Al seu darrere té penjada la caricatura del príncep Felip que va fer el dibuixant Ventura i de la qual la Casa Reial va sol·licitar l'original.

—És una caricatura pilota.

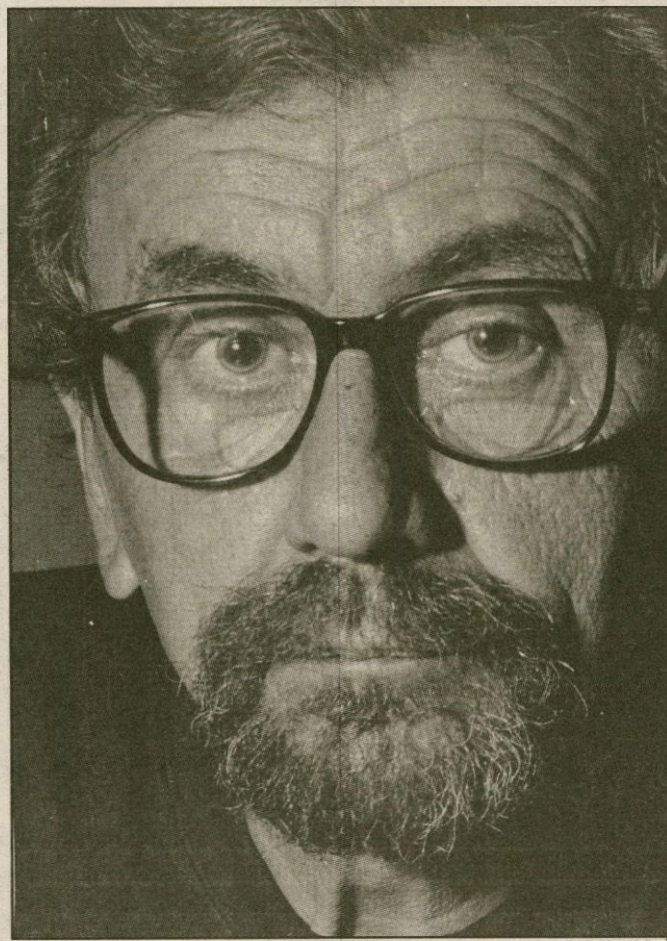
—Amb el rei no us hi poseu gaire... Vosaltres que us en rieu de tot, amb una certa crueltat, amb el rei, en canvi, sou moderats.

—Perquè quan toca el rei el faig jo, que sóc el més finet i el més elegant de la colla. Però sí que ens hi posem, sí. Mira, la portada d'aquest extra d'estiu que intento fer, per exemple.

—Heu tingut algun problema, alguna reacció?

—No, mai, mai. Si és que estem espanyolats i tot, perquè els temps aquells d'El Papi i del principi d'El Jueves, dia sí dia també estàvem al jutjat... i ara no. Home, potser un dia ens fotran un puro i ens tan-

“Des de petit, sempre m'he trobat amb algú tan tocat de l'ala com jo per fer l'animal”

RAIMON SOLA

El corcó cruel més venerable

PERE CULLELL

caran i no podem aixecar mai més el cap. Però, en principi, ningú ens diu res. També és veritat que ens censurem una mica nosaltres... no arribem a punts desagradables, simplement fem conyetes. Ens hem fotut amb Boyers, i amb Chinitas, i amb els Guerra...

—Us heu tranquil·litzat vosaltres o el país és més permissiu? O és que té més sentit de l'humor, potser?

—Jo crec que el país ha canviat. Ja no hi ha aquella mala hostia i aquella mala llet, que per qualsevol bestiesa t'enganxaven o s'escapaven bufetades. Ara està molt més tranquil. I nosaltres l'humor l'hem seguit pel cantó amable i això que hi ha gent que diu, que no, que encara ens passem. Jo crec que no. A vegades ens fem bromes aquí, que si ve algú de fora i no ens coneix, es queda blanc. Ens frenem molt.

—Les bromes internes són cruels perquè és la vostra manera de ser natural no tenir respecte per res ni per ningú?

—Les bromes són molt cruels perquè nosaltres som professionals i si no ens les sabem aguantar nosaltres mateixos, malament. Però ens respectem molt i ens estimem molt. Si no li pots fer una broma a un amic, ja em diràs a qui li pots fer. Si la broma és molt forta, però guapa, l'encaixes com pots, rius, i penses, molt bé, ja te la tornaré.

—Quina filosofia de la vida s'ha de tenir per estar tocat de l'ala?

—Això es porta dins. De crió jo ja estava tocat de l'ala, erem dos o tres que n'estàvem. Feiem unes conyes a l'escola que no ens seguien els altres. A la mili va passar el mateix. A tot arreu trobes algú com tu i tu sempre fas l'animal perquè és que ho portes dins.

Mentre Gin respon, va mirant de reüll el seu dibuix. Aprofita la primera pausa que troba per tornar a agafar el pinzell, mullarlo, agafar color, provar-lo sobre un paper i donar un parell de cops certers a l'original.

—Quins són els teus mestres, els autors que més t'han influït?

—Buf! No ho sé. Tots. Tothom. Mira, el meu oncle tenia tota la col·lecció de l'Esquella de la Torratxa, del Cu-cut, el Pèl i Ploma, el D'ací i d'allà... hi havia uns dibuixos immensos. Allà vaig descobrir Junceda, Cornet, Opisso, Llaveries... tota aquesta gent. Aquests van ser els meus primers mestres. Te'n podria triar un grapat. Els que em van provocar, els que m'han marcat són potser aquests, sense que això vulgui dir que m'hi assemblin gens. Són els que em feien caure la bava i dir: a mi m'agradaria arribar algun dia a fer ninots com aquests.

—De tots aquests autors, o de bastants, en tens originals a casa teva, un autèntic museu.

—En tinc menys dels que voldria i si en tingués més tampoc no m'hi cabrien. Però sí, ara que puc, vaig comprant de mica en mica les coses que m'agraden. No ho compro tot, ni compro per especular, ni per invertir. Ara sembla que els hagin descobert i el preu de mercat s'ha disparat, però l'Opisso, per exemple, havia estat molt marginat. Com que acabada la guerra havia fet coses de putes, la burgesia el tenia castigat, l'havia deixat entre parèntesis. Però Opisso és un dibuixant immens; ara en busques un original i et foten unes clavades que t'hi quedes.

—Això que has col·leccionat ho vols donar a un museu.

—A mi m'agradaria que algun Ajuntament ho recollís tot, el que és meu, el que tinc d'alguns amics i quatre clàssics que he recollit. Ho regalaria contentíssim i la meva família estaria encantada que ho regalés. Perquè un dia te'n vas, els teus fills t'ho guarden, però un dia també se'n van i al final va a parar tot als Encants. Per això el millor és que vagi a parar a un lloc que saps que es guardarà i que la gent ho podrà disfrutar.

—És possible que vagi a parar a Alcalá de Henares.

—Sí, s'hi han interessat.

—I no et sabria greu que anés tant lluny?

—És clar que sí. Però els Ajuntaments de per aquí tenen els pressupostos molt limitats.

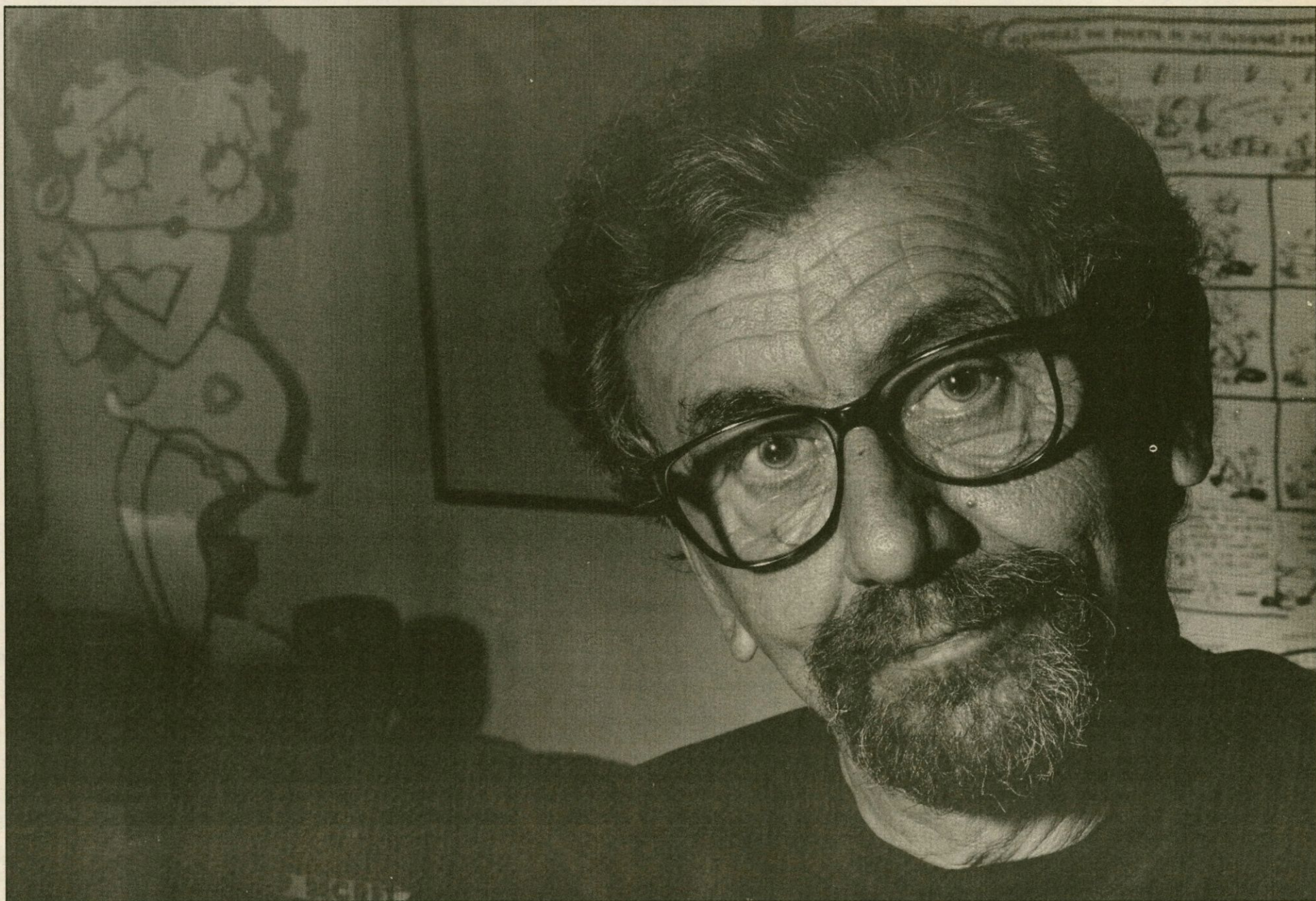
—Suposo que com l'Ajuntament d'Alcalá, no?

—Sí, però els d'aquí tenen tantes coses a fer i tan importants que fer un museu de ninotaires...

—Potser és que no es valora el dibuix, la il·lustració?

—Valorar-ho, sí. El fet que sigui tan difícil trobar un Opisso, vol dir que es valora. Hi ha una minoria que pot, que se'ls compra i se'ls guarda. Potser volen fer diners, però tampoc no estem parlant de xifres astronòmiques.

—Amb la tradició que hi ha a Catalunya de ninotaires, perquè no hi ha una revista d'humor en català?

RAIMON SOLÀ

►► —Abans n'hi havia la tira. Abans les revistes venien sis mil o deu mil exemplars i amb això es mantenien. Ara és molt dur. Costa molts de calés editar: el paper, els col·laboradors, els dibuixants... Ara al Perich o al Toni i companyia els dius, feu-me una cosa per a casa i cobrareu cinc-centes pessetones i et dirien, com és lògic, que la pàtria la fan per un altre costat.

—La majoria d'humoristes que hi ha a l'Estat són catalans.

—Hi ha molta majoria, ara i abans. A part dels dibuixants que t'he comentat, en Casas mateix feia també dibuixets i acudits, el Nonell també havia fet conyes... no els feia vergonya, al contrari, els agradava. El Xavier Nogués mateix, també.

—I ara en surten, de nous valors?

—Sí, però ho tenen molt malament. Ara un nano que comença a fer-ho mitjanament bé, amb una sola revista per a tot l'Estat que és *El Jueves*, publicar cosetes li és difícil. Es cansen. Veuen que a casa seva els passa el que em va passar a la meua, que et diuen: et vols dedicar al dibuix? Molt bé, prova-ho durant un any; si no, cap a la companyia de seguros, cap al banc, cap el que sigui. És molt dur, i molt esforçat, i si perds la paciència i veus que no hi guanyes ni un duro, al final a casa et diuen: *vale nen*, posa't a pensar i deixa ja la conya aquesta dels ninots, que t'estàs fent gran i t'has de guanyar la vida.

—Tu has arribat a ser propietari de *'El Jueves'*.

—Es una oportunitat que se'ns va presentar i que hem aprofitat. De manera que uns quants ninotaires som editors i tractem els ninotaires com a nosaltres ens hauria agradat que ens tractessin. Crec que és un dels èxits que té *El Jueves*, que la gent està contenta i ens hi trobem bé.

—Ets molt culer. Dels que ploren.

—Ja no ploro, però sí, he plorat. I he sortit del camp del Barça afònic de no poder ni parlar. Jo recordo que amb el meu pare anàvem al futbol i agafàvem el tramvia a la Gran Via cantonada Rambla de Catalunya. Anàvem sempre penjats perquè al tramvia no s'hi cabia. I un dia, plens com anàvem,

surt un *tío* d'un bar de Rambla de Catalunya, puja en marxa, ens fot dues empentes, amb un alè de *carajillo* que quan ets menut notes d'una hora lluny —ara no perquè també li foto— i el meu pare, empenyat per les empentes que donava, se li va encarrar. I jo que el veig: calla, pare, que és el Bravo. El Bravo era un jugador del Barça que cinc minuts abans de començar el partit es fotia un *carajillo* i anava al camp també en tramvia. Des d'aleshores, culer. Vaig deixar de ser soci per la nòvia, perquè no pots estar per tot, però sempre l'he seguit i l'he patit. I m'agrada.

—A més del Barça, tens tres dèries: Toulouse-Lautrec, la Gioconda i Velázquez

—I Goya, i Gauguin, i Van Gogh...

—Què té la Gioconda?

—Aquell somriure misteriós, aquella cara que fa com si l'enxampessin de sorpresa a la tassa del lavabo...

—De la Gioconda, el somriure, dels altres...

—Tots són grafismes. La Gioconda, la Maja del Goya, són grafismes, com el Cobi. Són coses que les veus i no les oblidés mai més, hi ha un misteri... Hi ha el quadre de *Las Lanzas*, de Velázquez, *Las Meninas*... tota la cosa gràfica que t'impacta... no n'estic gaire segur de res, però m'interessa.

—De Toulouse-Lautrec, a més del grafisme, t'atrau la bohèmia?

—I la tragèdia i el sentit de l'humor, i la vitalitat, i les ganes de viure.

—I què opines de Picasso, Miró, Tàpies?

—Miró no m'entusiasma tant com els altres, però té coses meravelloses. Miró és un mestre en el grafisme i jo dibuixo massa per acostar-me a fer-li conyes. Tàpies se m'aparta molt, veig coses que em fan gràcia i coses que dius, mira, fa bonic això. Però jo estic bastant d'acord amb el Francis Bacon, que diu que tots aquests són decorativistes, han deixat la pintura per fer decorativisme. Els respecto molt, això sí. Jo m'entendria amb Toulouse i amb Picasso, però amb Tàpies no ens entendríem gaire, no riuríem. Amb els altres sí.

—La vida és saber riure?

“El país ja no té la mala llet d'abans, quan anaves al jutjat per bestieses”

—És vital prendre's les coses amb sentit de l'humor. Si no, és una tragèdia.

—Com t'ho fas perquè la gent t'estimi tant?

—Deu ser que només has parlat amb els meus amics.

—Professionalment se't respecta molt.

—Això és una altra cosa. Mira, la primera vegada que el cabró del *Jota* em va dir *Abuelo* no em va agradar, però ara si no m'ho diuen, ja m'empenyo, perquè trobaria a faltar *carinyo*.

—Digues'm un personatge a qui no li hages sabut fer la caricatura.

—M'han sortit tots i els han conegut tots, perquè és un problema de professió. Però jo els busco alguna cosa més, l'àngel, l'ànima, la cosa interior, que reflecteixi el que és el personatge, i que a vegades, per pressa, no acaba de sortir. Amb Cruyff, quan era jugador, vaig patir molt quan estava a *Barrabàs*, perquè tothom sabia que aquell era Cruyff, però jo li buscava allò que normalment no surt i que només li he trobat en dues o tres ocasions.

—Trobar l'àngel és una qüestió de temps?

—Sobretot d'observació, però també influeix la pressa, perquè no pots estudiar prou el personatge i trobar la mirada, la cosa dolça o no dolça que tothom porta dins i que jo em preocupo de buscar.

—T'ho passes bé treballant?

—Sí, m'ho passo molt bé treballant quan puc fer-ho amb calma i amb temps. Amb aquesta portada que faig, estic patint perquè l'haig d'entregar demà passat.

—Però si ja la tens pràcticament embastada.

—Sí però a aquest *tío* (el rei) ja li trobo a faltar allò que et deia abans. A ella (la reina) ja li he trobat la coseta, però amb aquest *tío* no m'ha sortit allò que m'ha sortit en altres i que aquí no hi és i... ja m'estic empenyant. Potser acabarà a la paperera.

—També et vull preguntar...

—No, home, no, no facis més preguntes. Posa-hi un ninot, que a la gent li agrada més veure ninots que no llegir el que jo pugui dir.

“Els meus primers mestres van ser Junceda, Cornet, Opisso...”